ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 21.11.2018
COM(2018) 755 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ετήσια έκθεση παρακολούθησης σχετικά με την εφαρμογή του Προγράμματος Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων για το 2017

{SWD(2018) 465 final}

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ετήσια έκθεση παρακολούθησης σχετικά με την εφαρμογή του Προγράμματος Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων για το 2017

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Από το 2017, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαχειρίζεται ένα ειδικό πρόγραμμα με αρχικό προϋπολογισμό 142,8 εκατ. EUR[1] (ποσό που αυξήθηκε σε 222,8 εκατ. EUR με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/825[2]) με στόχο τη στήριξη των κρατών μελών στον σχεδιασμό και την υλοποίηση θεσμικών, διοικητικών και ενισχυτικών της ανάπτυξης μεταρρυθμίσεων – το **Πρόγραμμα Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων** (SRSP).

Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις αποτελούν εκ φύσεως **πολύπλοκες διαδικασίες**, των οποίων ο σχεδιασμός και η υλοποίηση απαιτούν ένα πλήρες φάσμα πολύ εξειδικευμένων γνώσεων και δεξιοτήτων. Σε ορισμένα κράτη μέλη, η ικανότητα δρομολόγησης και εφαρμογής διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων συχνά δεν είναι επαρκής για την αντιμετώπιση των διοικητικών, οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων που συνεπάγονται οι εν λόγω μεταρρυθμίσεις.

Στόχος του Προγράμματος Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων είναι επομένως η συνδρομή προς τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση των εν λόγω προκλήσεων και η ενίσχυση της ικανότητάς τους να σχεδιάζουν και να εφαρμόζουν θεσμικές, διοικητικές και ενισχυτικές της ανάπτυξης μεταρρυθμίσεις, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην ενδυνάμωση των θεσμών, της διακυβέρνησης, των δημόσιων διοικήσεων, καθώς και στη βελτίωση των επιδόσεων και της ανθεκτικότητας των οικονομικών και κοινωνικών τομέων. Τα ανωτέρω αποσκοπούν στην ενίσχυση της συνοχής, της ανταγωνιστικότητας, της παραγωγικότητας, της βιώσιμης ανάπτυξης, της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και των επενδύσεων.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΟ ΕΤΟΣ 2017

Το 2017 ήταν το πρώτο έτος εφαρμογής των δραστηριοτήτων που καλύπτονται από το SRSP. Ήδη κατά τον πρώτο κύκλο του προγράμματος, η **ζήτηση από τα κράτη μέλη υπερέβη κατά πολύ τον διαθέσιμο προϋπολογισμό**. 16 κράτη μέλη υπέβαλαν 271

[1] Κανονισμός (ΕΕ) 2017/825 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 2017, για τη θέσπιση του προγράμματος στήριξης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για την περίοδο 2017 έως 2020 και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (κανονισμός SRSP).

[2] Στις 6 Δεκεμβρίου 2017, η Επιτροπή πρότεινε να τροποποιηθεί ο κανονισμός SRSP ώστε να αυξηθεί ο προϋπολογισμός του προγράμματος κατά 80 εκατ. EUR και να προστεθεί στήριξη για τη συμμετοχή της ζώνης του ευρώ στους στόχους στους οποίους συμβάλλει το πρόγραμμα. Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1671 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/825 προκειμένου να αυξηθεί το χρηματοδοτικό κονδύλιο του προγράμματος στήριξης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και να προσαρμοστεί ο γενικός του στόχος τέθηκε σε ισχύ στις 13 Νοεμβρίου 2018.

αιτήσεις για στήριξη, εκτιμώμενου ποσού σχεδόν τετραπλάσιου του διαθέσιμου ετήσιου προϋπολογισμού του SRSP για το 2017, ο οποίος ανέρχεται σε 22,5 εκατ. EUR.

Για να επιλέξει μεταξύ των αιτήσεων των κρατών μελών εκείνες στις οποίες επρόκειτο να χορηγηθεί χρηματοδότηση από το SRSP το 2017, η Επιτροπή **αξιολόγησε τις αιτήσεις βάσει των αρχών και των κριτηρίων** που καθορίζονται στον κανονισμό SRSP. Κατ' αυτόν τον τρόπο, επελέγησαν για χρηματοδότηση **159 αιτήσεις από 16 κράτη μέλη**.

Η κατανομή των επιλεγεισών αιτήσεων ανά βασικό τομέα πολιτικής είχε ως εξής:

- 29 % αφορά στον τομέα της αγοράς εργασίας, της εκπαίδευσης, της υγείας και της κοινωνικής πολιτικής·
- 28 % αφορά στον τομέα της ανάπτυξης και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος·
- 18 % αφορά στον τομέα της φορολογικής διοίκησης και της διαχείρισης των δημοσίων οικονομικών·
- 16 % αφορά χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και πρόσβαση σε χρηματοδότηση· και
- 9 % αφορά τη διακυβέρνηση και τη δημόσια διοίκηση.

Σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, προτεραιότητα για χρηματοδότηση δόθηκε στις αιτήσεις που καθιστούσαν δυνατή την **ταχεία παροχή στήριξης και τη χωρίς καθυστερήσεις εφαρμογή μεταρρυθμίσεων επιτόπου**, καθώς και στις αιτήσεις που αφορούσαν **καθορισμένους στόχους, με σημαντικά αναμενόμενα αποτελέσματα επιτόπου.**

Σχεδόν το **90 % των αιτήσεων που επιλέχθηκαν για χρηματοδότηση το 2017 αφορούν άμεσα στρατηγικές προτεραιότητες της ΕΕ**.

Η κατανομή των επιλεγεισών αιτήσεων σύμφωνα με τα σχετικά κριτήρια βάσει των οποίων ήταν δυνατή η υποβολή τους στο πλαίσιο του κανονισμού SRSP (άρθρο 7 παράγραφος 3) έχει ως εξής:

- το 51 % των αιτήσεων που επιλέχθηκαν αφορά την πραγματοποίηση μεταρρυθμίσεων ως απόκριση σε προβλήματα που επισημάνθηκαν στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου (ειδικές ανά χώρα συστάσεις, εκθέσεις ανά χώρα)·
- το 27 % των αιτήσεων που επιλέχθηκαν αφορά την υλοποίηση των στρατηγικών προτεραιοτήτων της Ένωσης (Ένωση Κεφαλαιαγορών, Ενεργειακή Ένωσης και κλίμα κ.λπ.)·
- το 7 % των αιτήσεων που επιλέχθηκαν αφορά την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης· και
- το 4 % των αιτήσεων που επιλέχθηκαν αφορά την εφαρμογή προγραμμάτων οικονομικής προσαρμογής της ΕΕ.

Μολονότι η αξιολόγηση του πραγματικού αντικτύπου των μέτρων στήριξης δεν εμπίπτει στο πεδίο της παρούσας έκθεσης, μπορούμε να πούμε ότι, ήδη 14 μήνες από την έναρξη της εφαρμογής των μέτρων στήριξης που επιλέχθηκαν για χρηματοδότηση, το πρόγραμμα είχε **αρχίσει να παράγει τα αναμενόμενα αποτελέσματα** – με τη μορφή στρατηγικών και νομικών συμβουλών, μελετών, κατάρτισης, εργαστηρίων, συστάσεων, σχεδίων δράσης, κ.λπ.

Έως την 31η Οκτωβρίου 2018, το 12 % των έργων στήριξης μεταρρυθμίσεων είχαν ήδη υλοποιηθεί (ολοκληρωμένα έργα), το 82 % είχαν αρχίσει να εφαρμόζονται επιτόπου και το 6 % βρίσκονταν στο στάδιο της προετοιμασίας.

Το μεγαλύτερο μέρος των **μέτρων στήριξης που εφαρμόστηκαν το 2017** αποσκοπεί:

- στη βελτίωση της λειτουργίας των εθνικών φορολογικών αρχών (11 %)·
- στην προώθηση της ανάπτυξης των εθνικών και διασυνοριακών κεφαλαιαγορών (9 %)·
- στην αύξηση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας (9 %)·
- στη μεταρρύθμιση των πλαισίων για την ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, της προώθησης της ενεργειακής απόδοσης και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (6 %)·
- στην ενίσχυση της εκπαίδευσης και κατάρτισης (5 %)· και
- στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας του δημόσιου τομέα (5 %).

Η ΠΡΟΟΔΟΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα βρίσκεται επίσης σε καλό δρόμο όσον αφορά την επίτευξη του γενικού στόχου του[3]. Τα μέτρα στήριξης εφαρμόζονται σε εκείνους τους τομείς πολιτικής για τους οποίους έχουν προβλεφθεί και/ή θα πρέπει να αναληφθούν θεσμικές, διοικητικές και/ή διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις από τα κράτη μέλη, χάρη και στη στήριξη που χορηγήθηκε. Ειδικότερα, όλα τα μέτρα στήριξης που επιλέχθηκαν στο πλαίσιο του κύκλου του 2017 του SRSP συμβάλλουν στην υλοποίηση **θεσμικών, διοικητικών και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων** τις οποίες εφαρμόζουν τα κράτη μέλη σε **διάφορους οικονομικούς και κοινωνικούς τομείς**, και οι οποίες αναλαμβάνονται **ως απόκριση σε οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις.**

Συνολικά, το πρώτο έτος υλοποίησης του SRSP δείχνει ότι το SRSP είναι σε θέση να **συμβάλλει σημαντικά** στην παροχή βοήθειας προς τις εθνικές αρχές των κρατών μελών στις προσπάθειές τους **να εντοπίζουν και να αντιμετωπίζουν ορισμένες διαρθρωτικές αδυναμίες** που παρεμποδίζουν τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων. Για παράδειγμα, το πρόγραμμα συνέβαλε στην αναθεώρηση της ισχύουσας νομοθεσίας, στον εντοπισμό αδυναμιών και στη διατύπωση συστάσεων για βελτιώσεις. Ομοίως, το πρόγραμμα έχει επίσης αποδειχθεί ότι αποτελεί σημαντικό εργαλείο που συμβάλλει στην ενίσχυση της ικανότητας των κρατών μελών να θεσπίζουν πιο αποτελεσματικές διαδικασίες και μεθοδολογίες (βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος υγείας) και/ή να πραγματοποιούν πρόοδο προς μια αποτελεσματικότερη διαχείριση των ανθρώπινων πόρων (ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ δικαστών από διαφορετικά κράτη μέλη για ενημέρωση του αιτούντος κράτους μέλους σχετικά με τις εθνικές τους πρακτικές).

Οι δράσεις που επιλέχθηκαν στο πλαίσιο του κύκλου του 2017 του SRSP έχουν σχεδιαστεί για να εξασφαλίζουν ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία, μεταξύ άλλων μέσω **της συμπληρωματικότητας και της συνέργειας με άλλα προγράμματα** και πολιτικές σε εθνικό, ενωσιακό και διεθνές επίπεδο και/ή μέσω της **συνεισφοράς τους στην προαγωγή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και της συνεργασίας** μεταξύ των δικαιούχων κρατών μελών και της Επιτροπής. Επιπλέον, οι δράσεις έχουν επίσης σκοπό να καθιστούν δυνατή την ανάπτυξη και εφαρμογή λύσεων που αντιμετωπίζουν εθνικές προκλήσεις, αλλά έχουν επίσης θετικό αντίκτυπο σε **διασυνοριακές ή ενωσιακές προκλήσεις**. Τα παρακάτω μέτρα στήριξης μπορούν να αναφερθούν ως χαρακτηριστικά παραδείγματα:

- μέτρα στήριξης για την ενίσχυση της ανάπτυξης **περιφερειακών κεφαλαιαγορών** και για τη διευκόλυνση της καθιέρωσης ενός παμπεριφερειακού πλαισίου καλυμμένων ομολόγων·
- στήριξη για την παράλληλη αξιολόγηση των **επιδόσεων των συστημάτων υγείας** σε δύο χώρες που επωφελούνται από την αμοιβαία μάθηση και συνεργασία σε επίπεδο ΕΕ, και αξιοποίηση της πείρας που αποκτήθηκε από ένα κράτος μέλος προκειμένου να προσαρμοστεί αναλόγως η στήριξη σε άλλο κράτος μέλος·
- δημιουργία αμοιβαίας εμπιστοσύνης, καθιστώντας δυνατή την **ανταλλαγή εμπειρογνωμόνων μεταξύ μιας εθνικής υπουργικής αρχής στον τομέα της ενέργειας και μιας άλλης διοικητικής αρχής** ως συμβολή στην καλύτερη κατανόηση, τη μέτρηση και την καταπολέμηση της ενεργειακής πενίας· ή

[3] Ορισμένοι εξωτερικοί παράγοντες μπορούν να επηρεάσουν τα αποτελέσματα των μέτρων στήριξης και υπάρχει κίνδυνος να μην υλοποιηθούν τελικά οι επιδιωκόμενες μεταρρυθμίσεις. Για τον λόγο αυτό, η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ των μέτρων στήριξης που προβλέπονται στο πλαίσιο του προγράμματος και της επίτευξης του γενικού στόχου πρέπει να αξιολογείται κατά περίπτωση και λαμβάνοντας υπόψη την επιρροή εξωτερικών παραγόντων.

- διοργάνωση ανταλλαγών βέλτιστων πρακτικών μεταξύ διαφόρων χωρών σχετικά με την εισαγωγή **διαφόρων συνταξιοδοτικών καθεστώτων.**

Δεδομένου ότι η Επιτροπή βρίσκεται σε καλύτερη θέση από οποιοδήποτε μεμονωμένο κράτος μέλος **να εντοπίζει και να διαδίδει ορθές πρακτικές**, σε πολλές περιπτώσεις τα μέτρα στήριξης που χορηγήθηκαν στα κράτη μέλη αφορούσαν σε, ή συμπληρώθηκαν με, την ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ κρατών μελών και των διεθνών οργανισμών. Τούτο επέτρεψε επίσης την επίτευξη **βελτιώσεων της αποτελεσματικότητας**, καθώς θετικά αποτελέσματα που επιτυγχάνονται σε ένα κράτος μέλος μπορούν συχνά να εφαρμοστούν σε ένα άλλο.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Συνολικά, το πρώτο έτος υλοποίησης του SRSP δείχνει ότι το πρόγραμμα μπορεί να **συμβάλλει σημαντικά στις συνεχείς προσπάθειες που καταβάλλουν οι εθνικές αρχές των κρατών μελών με σκοπό να εντοπίζουν και να αντιμετωπίζουν ορισμένες διαρθρωτικές αδυναμίες** και σημεία συμφόρησης στον σχεδιασμό ή την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων, καθώς και στην ιεράρχηση των μεταρρυθμιστικών προτεραιοτήτων. Ομοίως, το πρόγραμμα έχει αποδειχθεί μέχρι στιγμής ότι αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την ενίσχυση της ικανότητας των κρατών μελών να θεσπίζουν πιο αποτελεσματικές διαδικασίες και μεθοδολογίες και/ή να πραγματοποιούν πρόοδο προς μια αποτελεσματικότερη διαχείριση των ανθρώπινων πόρων.

Ωστόσο, ενώ τα αποτελέσματα των δράσεων στήριξης σχετίζονται με συγκεκριμένα έργα, η αποτελεσματική συνέχεια στις δράσεις αυτές από την άποψη της εφαρμογής συγκεκριμένων μεταρρυθμίσεων παραμένει **αρμοδιότητα του κράτους μέλους αποδέκτη.**

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί κατά τα προσεχή έτη την λήψη των μέτρων στήριξης, καθώς και την υλοποίηση θεσμικών, διοικητικών και ενισχυτικών της ανάπτυξης μεταρρυθμίσεων (την επίτευξη του στόχου του προγράμματος).